Somriures

PaLLaSSoS
SeNSe fRoNTeReS

Revista dels socis i les sòcies de Pallassos Sense Fronteres | Època V · Núm 17 | Octubre'19 - març'20

Foto: Expedició a Líban ©Àlex Carmona | PSF

Editorial:
La revolució dels somriures no s'atura

En primera persona:
Nacho Morán

Projectes a
Etiòpia, Líban, Ucraïna i Colòmbia.

Seguim fent feina! Els nostres artistes actuen als països on darrerament tenim per costum anar; Colòmbia, Ucraïna, Etiòpia o Líban, llocs en els quals fonamentalment treballem per a nenes i nens refugiats o desplaçats com a conseqüència de conflictes. Colòmbia és el país amb més població desplaçada interna del món i afegeix a aquesta problemàtica la del flux de refugiats procedents de Veneçuela. Ucraïna té un volum important de població desplaçada pel conflicte de Donbass. Etiòpia és el cinquè país del món on hi ha més persones refugiades i majoritàriament fugen dels conflictes existents a Somàlia, Eritrea i Sudan. Líban és considerat el tercer estat del món amb més refugiats, i el primer en proporció, ja que es calcula que una de cada cinc persones residents és refugiada.

Ens desplacem a algunes de les zones on creiem que hi ha una gran necessitat de suport psicològic i emocional. Hi ha moltes més zones i coordinadament amb la resta de seccions internacionals de *Clowns Without Borders International* (CWBI) lluitem per arribar a totes elles, però alhora hi assistim aterrits i aterrides per les actituds de molts estats poderosos davant del patiment de la població que es veu obligada a fugir per situacions adverses. Turquia juga sense escrúpols amb els refugiats per reorganitzar el seu tauler geoestratègic a Pròxim Orient, mentre que Europa els rebutja de forma criminal amb el suport de grups d'ultradreta. Els països que han obert les portes de forma generosa als refugiats, com en el seu moment va fer Síria (crisi d'Iraq) i ara Líban (crisi de Síria), no només no reben cap suport de l'anomenada "comunitat internacional", sinó que s'ensorren econòmicament i socialment com a conseqüència de l'abandó que practiquen els països més benestants i poderosos.

«Assistim aterrits i aterrides per les actituds de molts estats poderosos davant del patiment de la població que es veu obligada a fugir per situacions adverses»

Occident, a banda de no assumir les seves obligacions d'asil fonamentades en el dret internacional i en els drets humans més essencials, també es despreocupa de la situació de la població refugiada arreu del món. Fa molt temps (en èpoques d'Olof Palme, a la dècada dels 80), Europa creia que exportar estabilitat i benestar era la millor garantia de gaudir-lo a la seva pròpia casa. Ha estat quan ha començat a imperar el criteri de "que cadascú carregui el seu mort" i quan la cooperació només s'ha entès com un instrument d'expansió geopolítica i control de "l'espai vital", quan tot s'ha anat complicant i quan Europa s'ha començat a podrir per dins. Les polítiques egoistes no només exporten egoisme, també el potencien a casa nostra. Des de Pallassos Sense Fronteres seguim creient en la generositat, els drets humans, el dret a l'asil i la cura dels més vulnerables.

Car Requena
Gerent i Responsable d'Operacions de PSF

La revolució dels somriures no s'atura

Foto: Expedició a Líban ©Àlex Carmona | PSF

Foto: Expedició a Colòmbia ©PSF

Colòmbia

Portem somriures i cultura allà on no hi arriben

Artistes: Moi Jordana, Miriam Crespo, Joao Alvim i Anna Alavedra (1a exped.) i Pau Segalés, Martín Denda i Rafa Gonçalves (2a exped.).
Dates: del 2 al 18 de novembre de 2019 (1a exped.) i del 16 al 21 de novembre de 2019 (2a exped.).
Actuacions: 23. Públic: 3.960

Creuem l'Atlàntic per atendre la infància desplaçada i refugiada

El novembre passat dos nous equip d'artistes vam tornar a ficar el nas en els indrets més tristos i necessitats de Colòmbia. La població encara pateix les conseqüències d'un conflicte armat intern que fa més de cinquanta anys que dura i que ha deixat milers de desplaçats, molts d'ells en zones rurals de difícil accés i comunicació restringida. A aquesta situació, li hem de sumar una pobresa generalitzada a determinats barris urbans i comunitats rurals i també l'arribada recent de milers de famílies procedents de Veneçuela que marxen de la inestabilitat política al seu país en busca de noves oportunitats. Moltes creuen la frontera per passos no oficials endinsats a la selva del Catatumbo, una zona controlada per les guerrilles, amb el risc que això suposa per a les seves vides.

Acompanyats sempre d'ACNUR, els pallassos i pallasses vam portar alegria i esperança a la Bogotà perifèrica (Soacha), Barranquilla, Riohacha, Cúcuta, Tibú i El Tarra. Entre els dos equips vam fer un total de 23 espectacles arribant a gairebé 4.000 persones, la gran majoria nens i nenes refugiats veneçolans i desplaçats interns. Per a molts, era la primera vegada que veien un espectacle de circ i els adults ens asseguraven que "*són somriures que duraran anys!*".

Foto: Expedició a Etiòpia ©UNHCR Ethiopia | PSF

Etiòpia

La primera vegada que veuen un pallasso

Artistes: Tortell Poltrona, Nacho Morán, Pau Segalés, Luara Mateu, Neus Ballbé, Jordi Saban, Beatriz Garrido, Nacho Camarero i Anna Montserrat.
Dates: del 19 al 29 de febrer de 2020.
Actuacions: 7. Públic: 12.050

Donem suport emocional a la infància refugiada sud-sudanesa a Etiòpia

Una trup de 9 pallassos i pallasses vinguts d'arreu del territori peninsular vam dur a terme una gira d'espectacles breu però molt intensa per alguns camps de refugiats de Gambela, a la zona oest d'Etiòpia, a tocar de la frontera amb Sudan del Sud. Allà vam actuar per a un públic multitudinari, ja que a als camps d'aquesta zona s'hi han establert desenes de milers de persones. La majoria van fugir en el seu dia del conflicte armat que succeeix al país veí, al qual se li ha de sumar la fam i la sequera.

Etiòpia s'ha convertit en el país del continent africà que més refugiats acull -més de 700.000 segons ACNUR- dels quals més del 60% és menor d'edat. La nostra presència allà, per tant, era indispensable. L'equip d'artistes vam aconseguir que més de 12.000 persones, la majoria nens i nenes, es beneficiessin dels efectes positius del riure. Acomiadar-nos és el que més ens costa cada cop que deixem un polsim d'esperança allà on anem. Necessitarem més suports per poder tornar-hi aviat!

Aquest projecte s'ha realitzat amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

Líban

Rialles contra el trauma de la guerra

Artistes: Tortell Poltrona, Luara Mateu, Diana Pla, Marina Benites i Dani Foncubierta.
Dates: del 13 al 23 de gener de 2020.
Actuacions: 15. Públic: 3.856

Ajudem a pal·liar l'estrès posttraumàtic de la infància refugiada síria a Líban

Tortell Poltrona, Luara Mateu, Diana Pla, Marina Benites i Dani Foncubierta, acompanyats pel fotògraf Àlex Carmona, aterràvem a l'aeroport del Prat el 23 de gener després d'un viatge expedicionari de 10 dies a Líban amb l'objectiu d'oferir suport emocional i psicològic a la infància refugiada. Durant aquest temps, vam estar duent a terme una gira d'espectacles a la zona de la Vall de la Beqaa, principalment.

La Beqaa l'hem d'ubicar a l'est del país, prop de la frontera amb Síria que, degut a la seva proximitat geogràfica, acull un gran nombre de població refugiada siriana. Molts sirians sobreviuen en camps de refugiats i alguns dels nens i nenes poden escolaritzar-se als centres libanesos en el torn de tarda. L'últim dia de la gira vam tornar a Beirut per visitar el camp palestí de Xatila on vam compartir somriures també amb els ancians refugiats, establerts allà des de la Nakba, fa més de 70 anys. En total, han estat 3.856 persones, la gran majoria nens i nenes refugiats, les que s'han beneficiat del riure i els seus efectes positius per a pal·liar els símptomes de l'estrès posttraumàtic causat per la guerra.

Pots col·laborar amb un donatiu en aquest projecte a través de **www.femriurefemfutur.org**

Aquest projecte s'ha realitzat amb el suport del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Foto: Expedició a Ucraïna © PSF

Ucraïna

Retornem l'alegria a la infància desplaçada

Artistes: Moisès Queralt, Ramon Fugarolas i Jaume Carulla.
Dates: del 30 de setembre al 15 d'octubre 2019.
Actuacions: 21. Públic: 1.684

Oferim suport emocional i psicològic a la infància afectada pel conflicte del Donbass

A l'est d'Ucraïna s'hi segueix respirant una calma tensa. La passada tardor, un nou equip de Pallassos Sense Fronteres ens vam desplaçar molt a prop de la "línia de contacte", la zona controlada per les milícies russes. Durant el dia està prou tranquil·la, però quan cau la nit poden produir-se tirotejos, fet que provoca molt d'estrès a la població local. Allà vam portar somriures a escoles de ciutats com Bakhmut, Svitlodarsk i Luhanske.

També vam fer parada a prop de Donetsk, a Chermalyk i Hranitne concretament, on hi ha escoles que entre 2014 i 2015 van ser bombardejades i, tot i que han estat parcialment reconstruïdes, els danys són encara prou evidents. Per sort, ens vam trobar amb uns nens i nenes que no havien perdut les ganes de riure i passar-ho bé, desconnectar i participar del show tant com podien, amb tots els beneficis psicològics que el riure provoca en el seu estat emocional.

En total, vam realitzar 21 espectacles per a 1.684 nens i nenes. Al blog, el Moi, un dels artistes expedicionaris, explicava que *"allà on actuàvem ens preguntaven quan hi tornarem, que sempre tindrem les portes obertes i que no dubtem a presentar-nos-hi així que puguem. Realment el riure no té fronteres i poder-lo dur on més el necessiten és un gustasso i un gran privilegi que et fa sentir agraït i profundament connectat amb tots tipus de gent, persones i cultures. Gràcies, yàkuyu, spasiva!"* Fins aviat, Ucraïna. Hi tornarem, de ben segur!

Foto: Expedició a Líban ©Àlex Carmona | PSF

Nacho Morán

Conversem amb Nacho Morán, artista voluntari de Pallassos Sense Fronteres des de 2010 i membre de la companyia *Anticiclón Clown*. És enginyer de professió i combina la seva vida laboral amb la de pallasso. Participa activament a Pallassos Sense Fronteres des de Madrid, on viu actualment, i des de la terra on l'ha vist néixer, Lleó.

Enginyer de dia, pallasso de nit. Com va ser possible?
La primera relació que vaig tenir amb el món del clown va ser durant la meva època universitària. En un festival que es feia a Astorga (Lleó) durant les festes d'agost em vaig trobar una trup de pallassos realitzant un espectacle de carrer. Durant aquells dies calorosos jo estava estudiant per als exàmens de setembre i estava immers en les meves mogudes d'enginyeria aeronàutica. Tenia el cap com un timbal de tanta mecànica de fluids, vibracions, aerodinàmica i altres conceptes estranys. Vaig estar una hora observant aquells pallassos actuar. Després de veure alguns espectacles més del festival, vaig marxar a casa i vaig notar que em trobava molt bé, completament desconnectat. Aleshores vaig pensar: "Com molaria fer el mateix que fa aquesta gent. Tenir una capseta de fantasia i il·lusió i dedicar-te a viatjar pel món obrint-la i transmetent alegria". Després, quan vaig acabar la carrera i vaig començar a treballar d'enginyer em vaig adonar que dedicar tantes hores del meu dia a dia a l'enginyeria m'avorria. Per això vaig decidir formar-me durant sis anys a l'escola de circ *Carampa*, a Madrid, on vaig aprendre les habilitats del pallasso. Ara he aconseguit tenir una feina a mitja jornada d'enginyer que, d'una banda, em permet subsistir econòmicament i, per una altra, em permet ser pallasso quan i on vull. L'enginyeria m'agrada molt, però és molt robot. El pallasso em permet relacionar-me amb el món des d'una dimensió més humana.

El següent pas va ser convertir-te en Pallasso Sense Fronteres. Com ho vas aconseguir i on has portat somriures?
El meu contacte amb Pallassos Sense Fronteres va començar arran d'un congrés nacional de clown que es va celebrar a Madrid, on a la meva companya d'*Anticiclón Clown* -Silvia- i a mi ens van proposar presentar el cabaret inicial. Allà hi havia un estand de PSF que ens va cridar molt l'atenció (sempre ens ha interessat molt el vessant social del clown). Després de l'actuació ens hi vam acostar i ens vam fer socis. A partir d'allà, vam començar a assistir a les reunions que es fan a Madrid mensualment, els "lunes sin fronteras". Ens venia molt de gust estar presents, no tant per a que nosaltres poguéssim sortir d'expedició, sinó per a que hi hagués altres pallassos que poguessin sortir a compartir somriures pel món. Al principi, vam començar com a voluntaris genèrics, oferint el nostre suport per a qualsevol cosa que es necessités. Més tard, un pallasso que ja formava part de l'organització ens va veure actuar en un festival i ens va recomanar com a artistes. Un dia, ens van comunicar que hi havia una plaça lliure per a una expedició a Colòmbia, perquè hi havia un artista que a l'últim moment va dir que no podia anar. Com la Silvia, en aquella època, s'havia quedat sense feina d'educadora ambiental i tenia més disponibilitat, vam decidir que hi anés ella. El 2014, doncs, va ser la primera vegada que un membre d'*Anticiclón Clown* va participar en una expedició de PSF. Després, l'any següent (2015) vam marxar els dos junts a Bòsnia Herzegovina i des d'aquest dia hem estat a Colòmbia (2017), Ucraïna (2018) i Etiòpia (2019). Aquest any 2020 jo he tornat a Etiòpia, una vegada més. Així que, en total, he viatjat en cinc ocasions amb Pallassos Sense Fronteres.

Ets la mateixa persona quan marxes que quan tornes? Què és el que has après tu a les expedicions de PSF?
Quan vaig viatjar per primera vegada vaig intuir que, al tornar, necessitaria un temps per a digerir-ho tot. Ho sabia perquè ja ho havia vist en el procés que va tenir la Silvia quan va tornar de Colòmbia. Per això em vaig agafar una setmana lliure més a la feina per a poder dur a terme aquest procés de reflexió intern. I efectivament. El vaig necessitar moltíssim. Vius moltes coses intenses en poc temps. En primer lloc, has de conviure amb companys als quals acabes de conèixer i amb qui mai has treballat abans. En segon lloc, et veus immers en una rutina atípica en un context molt atípic també, moltes vegades amb molta tensió acumulada a l'ambient. I en tercer lloc, i el més important, és que perceps les emocions que es generen entre els beneficiaris gràcies a la teva actuació. En aquell moment no ets capaç de descodificar-les totes, perquè vas de bòlid, amb un ritme de 3 espectacles al dia, un darrere l'altre. Per això, quan torno d'expedició, a mi personalment m'ajuda molt escriure una mena de crònica de l'experiencia. Em serveix per a ordenar les idees. Abans d'anar, procuro estudiar una mica el context o el conflicte que succeeix al país de destinació i quan torno és quan contrasto la informació. Llavors comprenc què és el que hem fet allà i per què era tan necessària la nostra presència.

Foto: Expedició a Ucraïna ©Jorge Sierra | PSF

I què transforma el riure? Què és el que canvia després de l'espectacle?
Posaré un exemple claríssim. Quan vam estar a Ucraïna vam actuar a la línia vermella, a la zona del conflicte. Allà vam actuar a pobles que havien patit els estralls de la violència en les seves pròpies carns. En un, per exemple, havia caigut un morter a la casa del costat de l'escola i havia matat la meitat de la família. Vam fer l'espectacle a l'escola d'aquest poble dues setmanes després del bombardeig. Ho vam preparar tot abans que arribés l'autobús escolar farcit de nens i nenes. El més normal seria que al baixar del vehicle, aquests s'haguessin fixat en nosaltres tal i com anàvem vestits, amb les sabates, el nas vermell i el maquillatge. Però no va ser així. Les criatures van passar pel costat nostre i ni se'n van adonar. Tenien la mirada perduda, buida i en alguns casos amb ulleres (l'insomni i els malsons són alguns dels símptomes de l'estrès posttraumàtic causat pels conflictes bèl·lics). Vam començar el bolo amb música molt animada. De sobte, una nena que estava a primera fila es va tapar les orelles. Ens vam adonar que res estava funcionant. Vam desconnectar la música i vam entrar a l'espectacle més a poc a poc, amb ximpleries de pallasso i petits jocs. Al final, tot va acabar amb una gran festa. Va ser molt bonic! Hi ha una foto d'aquesta expedició en la qual es veu com s'acomiaden els nens i nenes des de l'autobús: estaven exultants d'alegria! L'espectacle havia funcionat. Vam aconseguir despertar els seus estats de joc, reconnectar-los l'alegria i fer-los oblidar, encara que fos per un moment, el seu patiment.

«En una escala de reconeixement, un enginyer aeronàutic té millor puntuació que un pallasso i per a mi, que conec les dues professions, em sembla més important la feina del pallasso que la de l'enginyer»

De quines altres maneres col·labores a l'organització?
Intento col·laborar de totes les maneres que se m'acudeixen. En primer lloc, sóc soci de l'organització i faig una aportació econòmica de manera periòdica. D'altra banda, m'ofereixo per al que sigui com a voluntari, donant un cop de mà en el que sigui; per exemple, si un dia es necessita un cotxe, poso el meu. També participo en estands, xerrades i espectacles solidaris per a captar fons i he coordinat algunes Gales Solidàries a Madrid i a Lleó. Finalment, també aprofito alguns contactes que tinc per a difondre la missió de l'organització i poder establir futures relacions de col·laboració que puguin ajudar a Pallassos Sense Fronteres.

Molt aviat tindrem una delegació a Lleó. Per què és important que s'impliquin els artistes que tenim repartits pel territori estatal?
Sincerament, crec que la feina que fa PSF és molt important per al món en què vivim. Ens governa un sistema capitalista molt basat en l'adquisició i el creixement constant, és a dir, en allò material. Pallassos Sense fronteres significa una revolució a tot això. Se centra en la part humana, no en la material, encara que aquesta també sigui necessària (tenir sostre o abric és indispensable). Un fet que em sorprèn és que, en una societat com l'espanyola, la figura del pallasso no estigui ben valorada. En una escala de reconeixement, un enginyer aeronàutic té millor puntuació que un pallasso i per a mi, que conec les dues professions, em sembla més important la feina del pallasso que la de l'enginyer. El primer busca la humanitat a través de l'empatia. Dins l'organització m'he trobat amb molts artistes amb una sincera vocació, una gran sensibilitat i una iniciativa brutal. Els que estan a Lleó, per exemple, no paren de proposar coses en benefici de PSF. Que artistes s'impliquin d'aquesta manera és una manera de consolidar un projecte col·lectiu i fer que aquest arribi a tots els racons del país.

Tens alguna cosa a dir als nostres socis i sòcies que ara mateix t'estan llegint?
En primer lloc moltes gràcies pel vostre compromís. Us ho diu un servidor, que també és soci. El projecte val molt la pena. Jo, abans de ser artista voluntari, sabent que amb el que aportava hi havia pallassos que podien anar pel món deixant llavors d'esperança i alegria, ja m'omplia. A més, PSF és una organització molt exigent amb la transparència i et permet estar al corrent de tot el que es fa gràcies als donatius. Hi ha una part molt mínima que s'inverteix en estructura, però tota la resta es destina a projectes, que són realitzats per moltíssims artistes voluntaris amb una gran implicació i professionalitat.

Declaracions obtingudes per Marta López
Tècnica de comunicació de Pallassos Sense Fronteres

COM POTS COL·LABORAR?

★ Marxandatge oficial ★

Entra a la nostra **botiga virtual** o escriu-nos a **psf@clowns.org** per adquirir els nostres productes solidaris. Tenim nassos, clauers, enganxines, samarretes i dessuadores! Compra petites quantitats per a regalar o fes-nos una gran comanda per si vols organitzar un punt de venda.

★ Casaments, batejos i comunions ★

Compartiu aquest dia tant especial amb Pallassos Sense Fronteres a través d'un donatiu solidari o regalant nassos i una targeta explicativa als vostres convidats com a record d'aquesta data. Entra a la nostra **web** o escriu-nos per **correu** per saber més detalls.

★ Xerrades, espectacles o exposicions ★

T'agradaria que vinguéssim a la teva escola, poble, barri, casament...? Un pallasso o pallassa vindria a explicar-te tot el que fem arreu del món en favor de la infància refugiada o desplaçada. Si ho prefereixes, també podem venir a fer un espectacle o instal·lar-hi una exposició fotogràfica de la nostra història. Escriu-nos a **psf@clowns.org**.

★ Si compres per internet, fes-ho amb *Wapsi* ★

Compres per internet? Vols, reserves d'hotels, electrònica, llibres... Fes-ho amb l'extensió WAPSI instal·lada al navegador des d'on efectues les compres. Els passos inicials són molt senzills: només necessites registrar-te a **wapsi.org** escollint "Payasos Sin Fronteras" (en castellà) com a ONG beneficiària i activar l'extensió a Chrome o Firefox (amb una vegada hi ha prou). Després podràs comprar amb normalitat en més de 250 botigues virtuals com *Booking, Vueling, Fnac, eDreams, Viajes El Corte Inglés, Vueling, Sixt, Europcar, El Tenedor, Zooplus, La Casa del Llibre, Just Eat,* etc. Si pots, trasllada aquesta informació a persones del teu entorn que també acostumin a comprar online per a que ho utilitzin ells mateixos en les seves compres personals. Les botigues són les que destinen el % de la compra a la nostra ONG, és a dir, per a l'usuari no suposa cap cost afegit.

★ Organitza una activitat benèfica ★

Una cursa solidària, un mercat de segona mà, una obra de teatre, un cine-fòrum, un sopar... Destina els beneficis als projectes de Pallassos Sense Fronteres! Escriu-nos a **psf@clowns.org** per explicar-nos la teva proposta.

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament · lliure · Orona · Teatro de La Abadía · Paisge Fundación · nous cims · Fons Català · Fundación Cepsa · Ajuntament Sant Feliu de Codines · Ajuntament de Barcelona

FES-TE SOCI/A I AJUDA'NS A COMPARTIR SOMRIURES ARREU DEL MÓN!

www.clowns.org

@psfcwb
/psfcwb
@psfcwb
payasossinfronteras
blog.clowns.org

BARCELONA (*seu*). Pl. Margarida Xirgu, 1 (ed. Teatre Lliure) - 08004
T. 933 248 420 | e-Mail: psf@clowns.org

MADRID (*delegació*). C/ Montera, 32 5º 9ª - 28013
T. 915 220 177 | e-Mail: psfm@clowns.org